

Saules paneļi, energokopienas

● LINDA KILEVICA

Energoresursu gudra izmantošana, klimata pārmaiņu mazināšana un tas, ko populāri saucam par "zaļo domāšanu", ir Eiropas politiku darba kārtībā. No runāšanas ir jānonāk līdz darbiem, un ikviens ir atbildīgs par savu ikdienas paradumu pārskatīšanu, eksperti uzsvēra Energoefektivitātes nedēļas pasākumā "Liepāja – klimatneitrāla un vieda pilsēta 2030". Līdz minētajam gadskaitlim atlikuši nepilni septiņi gadi.

Mazāk nokurina, labāk klimatam

Starp simt Eiropas Savienības (ES) pilsētām, kuras līdz 2030. gadam pildīs uzdevumu kļūt par klimatneitrālām viedpilsētām, Latvijā ir divas – Liepāja un Rīga. ES pilsētu teritorijās mīt 75% visu iedzīvotāju. Pasaules mērogā pilsētas patērē vairāk nekā 65% enerģijas un rada vairāk nekā 70% ogļskābās gāzes emisiju, norāda Eiropas Komisija. Tāpēc svarīgi, lai šīs simt pilsētas darbotos kā eksperimentēšanas un inovācijas ekosistēmas, kas palīdz citiem pārkārtoties un līdz 2050. gadam panākt klimatneitralitāti.

Uzdevuma izpildei no programmas "Apvāršņa Eiropa" paredzēts 360 miljonu eiro finansējums, lai pilsētas varētu sākt ceļu uz klimatneitralitāti 2030. gadā.

"Situācija ir globāli mainījusies pēc Krievijas uzsāktā kara Ukrainā. Beidzot visa Eiropa ir sasniegusi skaidru apziņu, ka mums jāmeklē pēc iespējas vairāk alternatīvie energoresursi," uzsver Liepājas domes priekšsēdētājs un viens no Eiropas klimata pakta vēstniekiem Gunārs Anšišs, vaicāts par to, ko Liepājai nozīmē dalība pilotprojektā un ko mēs darām, lai sasniegtu tā mērķus.

Vispirms jānodrošina ener-

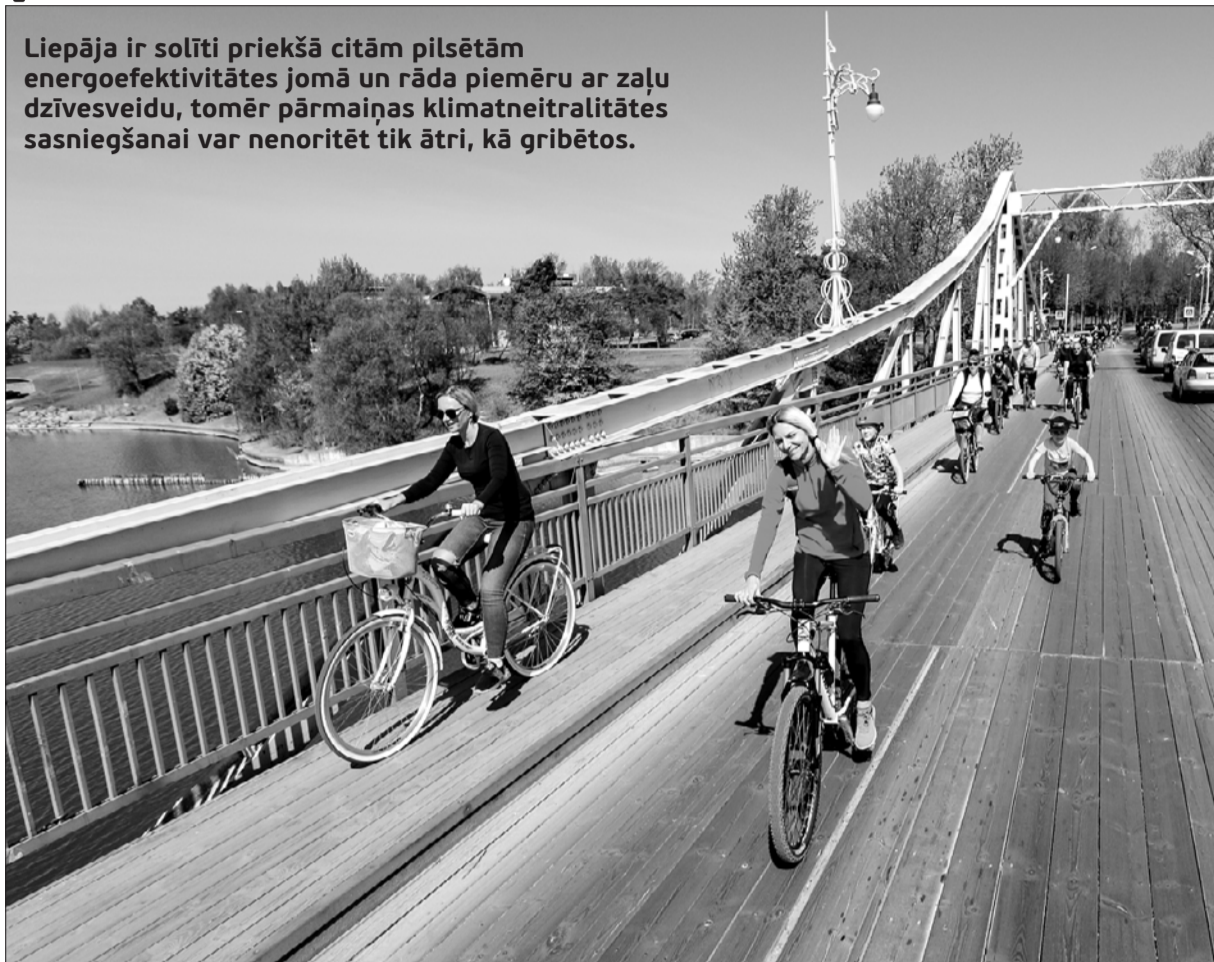
goefektivitāte, pārējie darbi – pēc tam, viņš pauž. Liepāja jau pierādījusi, ka ēku siltināšana samazina energoresursu patēriņu pēc būtības, taču pilsētā vēl esot ļoti daudz darāmā. "Mums vēl ir 400 nesiltinātas daudzdzīvokļu mājas, un tas mums kopīgiem spēkiem ir jāizdara," norāda pašvaldības vadītājs. Visas pašvaldībai piederošās ēkas ir nosiltinātas. Pirmajiem projektiem, piemēram, Veco ļaužu mājai Ganību ielā, kas īstenoti ar citiem materiāliem un tehnoloģijām, nekā to dara šodien, būs pienācis brīdis, kad jāatgriežas pie ēkas atjaunošanas.

"Maksimāli domājam par to, lai pēc iespējas vairāk energoapgādei lietotu šķeldu. Ar "Liepājas enerģijas" akcionāriem esam vienojušies šajā gadā dividendes novirzīt katlu mājas būvniecībai pie slimnīcas. Tas palielinās šķeldas sadaļu Liepājas kopīgajā energobilancē. Esam viena no retajām lielajām pašvaldībām, kas var teikt, ka vairāk nekā 90 procenti ir šķeldas apkure. Jo mazāk nepieciešami energoresursi, jo mazāk piesārņo vidi un ietekmē klimatu. Tā arī ir klimatneitralitāte," skaidro G. Anšišs.

Auto tik ātri malā nenoliks

Pēc viņa teiktā, "caurā vieta" esot valsts atbalsts transportlīdzekļu iegādei, lai veco autoparku, kas aprīkots ar iekšdedzes dzinējiem, ātrāk nomainītu. Īpaši sarežģīti tas ir kravas transporta jomā. "Valsts pusē jāmeklē risinājumi, kā vairāk subsidēt zaļo transportu. Ticu un ceru, ka Latvijā šī sistēma tiks sakārtota un cilvēks droši varēs uzlādēt auto ceļā starp Liepāju un Rīgu, jo būs pietiekami jaudas un vietas. Tas pats attiecas uz publiskām uzlādes stacijām Liepājā. Nākotne piespiedīs domāt par uzlādi pie daudzdzīvokļu mājām. Tas rada nopietnas pārdomas – vai valsts ir gatava tik straujām pārmaiņām enerģētiskā? Jaudas sada-

Liepāja ir solīti priekšā citām pilsētām energoefektivitātes jomā un rāda piemēru ar zaļu dzīvesveidu, tomēr pārmaiņas klimatneitralitātes sasniegšanai var nenoritēt tik ātri, kā gribētos.

les tīklos jau tagad nepietiek. Ja cilvēki tiešām iegādāsies elektrotransportu, iestāsies situācija, ka korķi sprāgs ārā un lampiņas degs mazāk. Tas nozīmē, ka būtu jāpārskata "Sadales tīklu" uzņēmuma darbība – kā pastiprināt jaudas. Brīdī, kad pieaudzis elektrotransporta īpatsvars, nepieciešams arī enerģijas avots," norāda G. Anšišs.

Liepājai par 50 procentiem jāsamazina transporta emisijas, diskusijā par Liepāju kā klimatneitrālu un viedu pilsētu biedrības "Impact Hub" telpās atgādina SIA "Ekodoma" projektu vadītāja Marika Rošā. "Lai to sasniegtu, par trešdaļu jāsamazina mašīnu skaits. Kā šo svēto burbuli ietekmēt? Jārūnā ar katru iedzīvotāju par viņa mobilitātes vajadzībām. Tas nav noslēpums, ka attīstīta valsts nav tā, kur nabadzīgie brauc ar mašīnu, bet tā,

kur bagātie brauc ar sabiedrisko transportu. Tas nav vajadzīgs Eiropai, bet mums pašiem kā cilvēkiem," saka eksperte.

G. Anšīna ieskatā pilsētas dotācija sabiedriskajam transportam Liepājā jau pašlaik esot pietiekami augsta. "Vai liepājnieki būtu gatavi nolikt malā mašīnas un pārvietoties vienīgi ar sabiedrisko transportu? Domāju, ka tam vēl vajadzīgs laiks. Ne tik strauji, kā gribētos, tomēr katru gadu pilnveidojam veloinfrastruktūru. Ir ienākuši jauni pakalpojumu veidi – elektroskrejriteņi un koplietošanas automašīnas. Ja valsts dotētu elektrotransporta izmaksas, process notiktu straujāk," domā pilsētas vadītājs.

Nokļūt tuvāk cilvēkam

Meklējot alternatīvos resursus, labs piemērs ir SIA "Liepājas

ūdens", kas viens no pirmajiem pilsētā uzstādīja saules paneļus. "Gaidām izmaiņas likumos, jo saskatām līdzīgu modeli kā Lietuvā, kur vairāki pašvaldības uzņēmumi izveido vienu energokopienu, kopīgi investē saules, vēja vai citos alternatīvos energoresursos. Tad nav tāda situācija kā Latvijā, arī Liepājā, ka tas ir tikai pašpatēriņam," atzīmē domes priekšsēdētājs, kurš vēlas šeit redzēt vienotu energokopienu, kura nodrošina Liepājas pilsētas pašvaldības vajadzības, kā arī tāda būtu pietiekami efektīva iedzīvotāju vajadzību nodrošināšanai. Tomēr pilsētā nav iespējams katram sev personīgi atrast pietiekami lielas platības, izņemot māju jumtus, kur varētu uzstādīt saules vai vēja kolektorus. Ja tas notiktu kaut kur ārpus pilsētas, enerģiju saražotu tur, bet lietotu visi. >>

ES DOMĀJU TĀ: KO DARĀT, LAI MAZINĀTU KLIMATA PĀRMAIŅAS?

Irina Timbare – grobiņniece: – Dzīvoju Grobiņā, un mums ir nodrošināta

iespēja šķirot atkritumus. Pasaulē ir tik daudz nevajadzīgu mantu, un ir ļoti labi, ja tās var sašķirot un nodot otrreizējai pārstrādei. Domāju, ka daudziem grūtākais ir mājās atrast atsevišķu vietu, kur nolikt nevajadzīgo papīru, stiklu u.c.

Kaspars – bijušais liepājnieks: – Es strādāju uzņēmumā, kas atbalsta zaļo kursu. Taupām

elektroenerģiju, un visi atkritumi tiek šķiroti. Savā dzīvesvietā izmantoju viedās tehnoloģijas, piemēram, āra apgaismojums darbojas ar saules enerģiju. Rūpes par dabu daudziem kļūst interesantas tad, ja pats var savā maciņā ietaupīt kaut vai vienu eiro.

Tatjana Bažanova – pensionāre: – Ģimenē vienmēr esam saudzējuši dabu. Kad ar mazbēr-

nu ejam pa ielu un viņš ierauga nomestus papīrus, vienmēr paceļ. Bērns nesaprot, kāpēc cilvēki tā dara. Pie manas mājas agrāk bija trīs konteineri atkritumu šķirošanai, tagad nezin kāpēc palikuši tikai divi. Meita dzīvo Dānijā, un viņai pie mājām ir pat četri konteineri atkritumu šķirošanai.

Anna Streņģe – pensionāre: – Pirmkārt, es nesmēķēju. Otrkārt, šķiroju atkritumus.

Nesaprotu, kāpēc tik daudzi konteineros, kuros jāliek papīrs vai stikls, samet maisus ar sadzīves atkritumiem. Kas tad dabu sargās, ja ne mēs paši? Ja esmu mežā, nekad tur neatstāju savus grūžus, aizvedu uz pilsētu, jo mežā aiz cilvēka neviens neko nevāks.

Kristīne Jansone – strādā: – Ģimenē visi ekonomējam ūdeni un elektrību,

šķirot atkritumus. Tas ir pašsaprotami. Kurš cits, ja ne mēs paši rūpēsimies par dabu. Varbūt šķiet, ka viens cilvēks neko nopietnu nevar darīt klimata uzlabošanā, bet patiesībā var gan. Tikai jārikojas.

DAIGA LUTERE
EGONA ZĪVERTA FOTO